

Händelseförloppet i *Hamlet*

AKT I Handlingen utspelar sig, med undantag för ett par scener, på Helsingörs slott

Text: Roland Heiel

Scen 1: Helsingör. En vall framför slottet

Barnado och Marcellus berättar för Horatio att de sett gamle kung Hamlets vålnad, vars uppdykande ses som varning om förestående krig mot Norge. Horatio redogör för den politiska situationen.

Vålnaden dyker upp igen, Horatio ber den tala, men den försvinner när tuppen gal. Horatio föreslår att de ska underätta Hamlet om vad de har sett. Laertes ber om lov att fara till Frankrike.

Scen 2: En sal i slottet

Kung Claudius av Danmark talar om nyss döde kungen vars krona (och drottning) han övertagit. Han skickar Cornelius och Voltemand till Norge för att få den norske kungen att tygla brorsonen Fortinbras.

Kungen ber Hamlet sluta sörja sin far. I ensamhet fördömer Hamlet moderns snabba omgifte. Horatio, Marcellus och Barnado kommer och berättar om vålnaden. De stämmer möte samma natt.

Scen 3: Ett rum i Polonius hus

Laertes ska resa och varnar Ofelia för Hamlets känslor för henne. Polonius ger Laertes råd om hur han ska uppföra sig och förbjuder sedan Ofelia att träffa Hamlet.

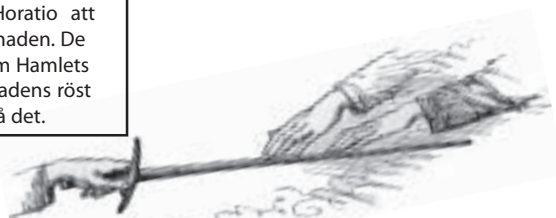
Scen 4: Slottsvallen

Medan Hamlet fördömer kungens rumlande inför Horatio och Marcellus, ser de Vålnaden som ger tecken till Hamlet att följa med. Horatio vill hindra honom men Hamlet går med.

Scen 5: En avlägsen del av vallen

Vålnaden säger till Hamlet att han är hans fars vålnad. Han berättar om hur han blivit mördad av sin bror Claudius, som nu är kung. Han uppmanar Hamlet att hämnas. Det lovar Hamlet att göra.

Hamlet får Marcellus och Horatio att lova att de ska tåga om Vålnaden. De lovar också att hålla tyst om Hamlets avsikt att spela galen. Vålnadens röst uppmanar dem att svära på det.

AKT II

Scen 1: Ett rum i Polonius hus

Polonius ber Reynaldo spionera på sonen Laertes. Ofelia berättar att Hamlet betett sig märkligt. Polonius tror Hamlet blivit tokig på grund av Ofelias vägran att träffas. Han vill berätta för kungen.

Scen 2: Ett rum i slottet

Kungaparet får Rosencrantz och Gyldenstern att spionera på Hamlet. Det meddelas att Fortinbras går mot Polen. Polonius läser Hamlets kärleksbrev till Ofelia och menar att denne är kärlekskrank.

Hamlet dyker upp, Polonius tilltalar honom och får märkliga svar, tolkar det som galenskap och beslutar sig för att ordna ett möte mellan Hamlet och Ofelia.

Rosencrantz och Gyldenstern träffar Hamlet som till slut får dem att erkänna att man sänt efter dem för att spionera på honom. Rosencrantz berättar att en skådespelartrupp kommer på besök.

Hamlet ber en av skådespelarna framföra en monolog. Denne får tårar i ögonen. Hamlet vill att gruppen ska spela "Gonzagos mord" och ber om lov att lägga till ett antal rader som han ska skriva själv.

"Vilket tarvligt kräk jag ändå är", menar Hamlet, tycker att han bara pratar i stället för att handla, att en skådespelares tårar skulle svämma över scenen om han varit med om det han själv varit med om.

Hamlet kallar sig feg, men eldar upp sig. Han säger att "inför min farbror ska ett drama spelas som så mycket liknar mordet på min far" att kungen kommer att avslöja sig.

AKT III

Scen 1: Ett rum i slottet

Polonius ber Ofelia prata med Hamlet medan han själv och kungen tjuvlyssnar. Hamlet kommer och talar för sig själv ("Att vara eller inte vara ..."). Ofelia ger tillbaks presenter hon fått av Hamlet.

Hamlet skäller ut Ofelia, ber henne "gå i kloster", och ondgör sig över kvinnor i allmänhet: "Ni låtsas att er lusta är oskuld. Fy fasan, jag är utled på allt det där." Hamlet går, Ofelia tycker att han är galen.

Kungen tror att Hamlet ruvar på något och vill skicka honom till England för att få honom på andra tankar. Polonius tycker att drottningen ska prata med honom, medan han själv står och lyssnar.

Scen 2: En sal i slottet

Hamlet undervisar skådespelarna i skådespelarkonst. Hovet samlas för att se föreställningen. Hamlet ber Horatio hålla ett öga på kungen när de spelar scenen som liknar mordet på hans far.

Gruppen spelar en pantomim där en man mördar en kung genom att hålla gift i hans öra och tar hans krona. Drottningen kommer, blir ledsen, uppvaktas av mördaren och ger till sist ger efter.

Teaterkungen och teaterdrottningen spelar. Hon säger att hon aldrig skulle gifta om sig om han dör, men det tror han att hon kommer att göra. Han somnar och en mördare håller gift i hans öra.

AKT III, scen 2 forts.

Kungen reser sig, Polonius avbryter föreställningen. Alla går utom Hamlet och Horatio. De är överens om att vålnaden hade rätt i att kungen är mördaren.

Rosencrantz och Gyldenstern, liksom sedan även Polonius, meddelar Hamlet att drottningen är upprörd och vill tala med honom. Hamlet lovar sig själv 'visa hårdhet' men inte gå från ord till handling.

Scen 3: Ett rum i slottet

Kungen meddelar Rosencrantz och Gyldenstern att de ska få fullmakt att fara till England med Hamlet, eftersom han menar att denne hotar statens och deras egen välfärd.

Kungen säger sig ha varit oförmögen att be om förlåtelse för mordet, eftersom han nu har det som drev honom: kronan, maktens tjusning och drottningen. Han försöker be igen när Hamlet passerar.

Hamlet drar sin kniv och tänker döda kungen men vill inte göra det när denne ber, utan hellre när han är full eller syndar, så att han kommer till helvetet i stället för att få frälsning.

Scen 4: Drottningens rum

Polonius gömmer sig bakom draperi. Hamlet kommer. Han och modern bråkar. Hon ropar på hjälp. Så gör också Polonius. Hamlet stöter sitt svärd genom draperiet. Polonius dör.

Hamlet beklagar att offret inte var kungen. Han fördömer sin mor och jämför faderns storhet med farbroderns uselhet. Hans mor ber honom sluta, han fortsätter men avbryts av Vålnden.

Vålnden påminner Hamlet om att hämnas och ber honom tala till sin mor. Hamlet lugnar sig och ber sin mor bekänna sina synder och vägra vara med kungen. Hamlet släpar ut Polonius.

AKT IV

Scen 1: Ett rum i slottet

Kungen kommer till drottningen som berättar att Hamlet dödat Polonius. Kungen ber Rosencrantz och Gyldenstern att skaffa undan liket och funderar på vad han nu ska göra.

Scen 2: Ett annat rum i slottet

Rosencrantz och Gyldenstern frågar Hamlet var han har gjort av liket. Han svarar inte på frågan utan driver med dem. De ber honom följa med till kungen, vilket han gör.

Scen 3: Ett annat rum i slottet

Hos kungen skämtar Hamlet om liket innan han säger var det finns. Kungen säger att Hamlet ska till England och funderar på sin plan: att i ett sändebrev till engelsmännen be dem döda Hamlet.

Scen 4: En slätt i Danmark

Hamlet träffar en kapten från Fortinbras armé på väg till Polen. Denne säger att de ska kämpa om en jordlapp. Hamlet jämför skamset sig själv med de 20.000 man som går i döden för så lite.

Scen 5: Helsingör. Ett rum i slottet

En hovman meddelar att Ofelia är förvirrad. Hon dyker upp och sjunger visor och talar virrigt. Det meddelas att Laertes är tillbaka och att 'pöbeln hyllar honom' och vill se honom som kung.

Laertes och en folkhop in i slottet. Han frågar om faderns död och kräver hämnd, Ofelia kommer igen, sjunger och delar ut blommor. Laertes är bestört. Kungen lovar honom besked om hur allt gått till.

Scen 6: Ett annat rum i slottet

En sjöman ger Horatio ett brev från Hamlet som skriver att han blev fånge på ett piratskepp men behandlats väl. Han ber Horatio att se till att kungen får medsända brev.

Scen 7: Ett annat rum i slottet

Kungen förklarar för Laertes att han inte kan agera mot Hamlet pga att hans popularitet. En förvånad kung får brev från Hamlet som vill komma på besök. Laertes vill döda honom men kungen har en idé.

Kungen vill ordna fäktning mellan Hamlet och Laertes, som ska ha spetsig värja med gift. Hamlet ska bjudas på förgiftat vin. Drottningen meddelar att Ofelia har drunknat. Laertes gråter.

AKT V

Scen 1: En kyrkogård

En dödgravare pratar med en annan man om att Ofelia får en kristlig begravning fast hon möjligen begick självmord. Dödgravaren för komiska resonemang kring sitt arbete.

Hamlet och Horatio dyker upp. Med hovnarren Yorricks skalle i hand reflekterar Hamlet över dödens oundviklighet ("Åh, stackars Yorrick! Honom kände jag, Horatio. En outröttlig skämtare ...").

Scen 2: En sal i slottet

Hamlet delger Horatio hur han skrev om brevet som skulle bli hans död (akt IV:3). I nya brevet stod att Rosencrantz och Gyldenstern skulle dö. Osric framför kungens önskan om att Hamlet och Laertes fäktas.

Hamlet och Laertes fäktas. Kungen vill skåla efter första rondan, och lägger en pärla i vinet, men efter första träffen avstår Hamlet från vinet. Hans mor dricker i stället. Kungen försöker hindra henne.

Laertes sårar Hamlet med en förgiftad spets. De tumlar runt och råkar förväxla värjor, varpå Hamlet sårar Laertes. Drottningen säger att vinet var förgiftat, och dör. Laertes, dödligt sårad, avslöjar sveket.

Hamlet sårar kungen med svärdet och tvingar honom dricka vinet. Hamlet och Laertes försonas. Laertes dör. Horatio vill dricka vinet men hindras av Hamlet, som vill att han ska berätta historien.

Från Polen kommer en segrande Fortinbras. En döende Hamlet förordar honom som kung. Han dör. Horatio vill berätta historien. Fortinbras lovar att Hamlet ska få en ståtlig begravning.

Vem är vem i Hamlet

Claudius, kung av Danmark, bror till den tidigare kungen, farbror till Hamlet och gift med änkedrottningen Gertrud
Hamlet, prins av Danmark, tronarvinge, son till den tidigare kungen och Gertrud, brorson till Claudius, älskar Ofelia
Vålnden, Hamlets döde far, Gertruds tidigare make, före detta kung i det Danmark
Gertrud, Hamlets mor, drottning av Danmark, gift med Claudius
Polonius, kungens kansler, far till Ofelia och Laertes
Laertes, Polonius son, Ofelias bror, studerande i Frankrike
Ofelia, Polonius dotter, Laertes syster
Horatio, Hamlets bästa vän och studiekamrat i Wittenberg
Rosencrantz och **Gyldenstern**, studiekamrater till Hamlet
Voltemand och **Cornelius**, kungens sändebud till Norge
Fortinbras, prins av Norge
Marcellus, **Bernardo** och **Francisco** - soldater vid hovet
Osric, hovman; **Reynaldo**, Polonius tjänare
En hovman - En präst - Fyra eller fem skådespelare
En dödgravare - Dödgravarens vän
En norsk kapten - Engelska sändebud
Herrar, damer, soldater, sjöman, budbärare